

آمارهای رسمی و بین المللی

تعاریف و مفاهیم:

شهرستان: واحدی از تقسیمات کشوری است با محدوده جغرافیایی معین که از به هم پیوستن چند بخش همجوار که از نظر عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی واحد متناسب و همگنی را بوجود آورده‌اند.

بخش: واحدی از تقسیمات کشوری است که دارای محدوده جغرافیایی معین بوده و از به هم پیوستن چند دهستان همجوار مشتمل بر چندین مزرعه، مکان، روستا و احیاناً شهر که در آن عوامل طبیعی و اوضاع اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی، واحد همگنی را بوجود می‌آورد.

شهر: محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل دارای سیمایی با ویژگیهای شهر می‌باشد.

دهستان: کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری است که دارای محدوده جغرافیایی معین بوده و از به هم پیوستن چند روستا، مکان و مزرعه همجوار تشکیل می‌شود که از لحاظ محیط طبیعی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی همگن بوده و امکان خدمات‌رسانی و برنامه‌ریزی در سیستم و شبکه واحدی را فراهم می‌نماید.

قسمت ۱) مشخصات طبیعی و تقسیمات کشوری

کشور جمهوری اسلامی ایران با مساحت خاکی ۱۶۲۸۷۵۰ کیلومتر مربع در نیمه جنوبی منطقه معتدل شمالی بین ۲۵ درجه و ۰۰ دقیقه تا ۳۹ درجه و ۴۷ دقیقه عرض شمالی از خط استوا و ۴۴ درجه و ۰۲ دقیقه تا ۶۳ درجه و ۲۰ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ قرار دارد. میانگین ارتفاع آن بیش از ۱۲۰۰ متر از سطح دریا است. پست‌ترین نقطه داخلی با ارتفاع ۵۶ متر در چاله لوت و بلندترین قله آن دماوند با ارتفاع ۵۶۱۰ متر در میان رشته کوه البرز قرار دارد. در کناره جنوبی دریای خزر ارتفاع زمین ۲۸ متر پایین‌تر از سطح دریای آزاد می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران از شمال به جمهوری ترکمنستان، دریای خزر، جمهوری آذربایجان و ارمنستان، از مشرق به افغانستان و پاکستان، و از جنوب به دریای عمان و خلیج فارس و از مغرب به عراق و ترکیه محدود است.

کشور ایران از نظر تقسیمات کشوری در پایان سال ۱۳۸۹ دارای ۳۱ استان، ۳۹۳ شهرستان، ۹۷۳ بخش، ۱۱۳۳ شهر، ۲۴۸۶ دهستان بوده است.

قسمت ۲) اطلاعات جمعیتی کشور

۱- تعداد کل جمعیت کشور:

براساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۸۵ جمعیت ایران معادل ۷۰۴۹۵۷۸۲ نفر با نرخ رشد سالانه ۱/۶ درصد بوده است.

در این سال ۶۸/۴۶ درصد جمعیت، شهری و ۳۱/۳۹ درصد روستایی و مابقی غیر ساکن بوده‌اند.

(واحد: میلیون نفر)

جمعیت سالهای مختلف و درصد رشد بین دو سرشماری

سال	۱۲۹۰	۱۳۰۵	۱۳۱۵	۱۳۲۵	۱۳۳۵	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵
تعداد	۹/۱۴	۱۰/۴۶	۱۱/۹۶	۱۴/۱۶	۱۸/۹۵	۲۵/۷۹	۳۳/۷۱	۴۹/۴۵	۶۰/۰۵	۷۰/۵۰
درصد رشد	۰/۶	۱/۵	۱/۴	۲/۰	۳/۱	۳/۱	۲/۷	۳/۹	۲/۰	۱/۶

توزیع استانی جمعیت کشور در جدول ۱-۲۰ ارائه شده است.

۲- جنسیت:

در سال ۸۵ تعداد ۳۵۸۶۶۵۳۳ نفر (۵۰/۹ درصد) مرد و تعداد ۳۴۶۲۹۲۴۹ نفر (۴۹/۱ درصد) زن بوده‌اند که در نتیجه نسبت جنسی ۱۰۴ بدست می‌آید بدین مفهوم که بازاء هر ۱۰۰ نفر زن، ۱۰۴ نفر مرد وجود داشته است. این نسبت برای اطفال کمتر از یکساله ۱۰۴ و برای افراد ۶۵ ساله و بیشتر ۱۱۴ بوده است.

۳- طبقات سنی:

در سال ۸۵ از جمعیت کشور ۲۵/۰۸ درصد در گروه سنی کمتر از ۱۵ ساله، ۶۹/۷۳ درصد در گروه سنی ۱۵ - ۶۴ ساله و ۵/۱۹ درصد در گروه سنی ۶۵ ساله و بیشتر قرار داشته‌اند.

بزرگسالان ۶۵ ساله و بیشتر	میانسالان ۲۵ - ۶۴ ساله	جوانان ۱۵ - ۲۴ ساله	نوجوانان ۱۱ - ۱۴ ساله	کودکان ۶ - ۱۰ ساله	نوباوگان ۱ - ۵ ساله	اطفال کمتر از یکسال	تعداد	درصد
۳۶۵۶۵۹۱	۳۱۴۱۹۳۷۹	۱۷۷۳۸۱۸۳	۵۵۰۴۶۱۴	۵۶۰۱۳۹۰	۵۴۳۳۶۵۸	۱۱۴۱۹۶۷		
۵/۱۹	۴۴/۵۷	۲۵/۱۶	۷/۸۱	۷/۹۵	۷/۷۱	۱/۶۲		

۴- دین:

در سال ۸۵ از جمعیت کشور ۹۹/۴۴ درصد را مسلمانان تشکیل می‌داده‌اند.

جمع	مسلمان	زرتشتی	مسیحی	کلیمی	سایر و اظهار نشده	تعداد	درصد
۷۰۴۹۵۷۸۲	۷۰۰۹۷۷۴۱	۱۹۸۲۳	۱۰۹۴۱۵	۹۲۵۲	۲۵۹۵۵۱		
۱۰۰	۹۹/۴۴	۰/۰۳	۰/۱۶	۰/۰۱	۰/۳۷		

۵- سواد و آموزش:

در سال ۸۵ تعداد ۵۴۰۸۲۰۰۰ نفر جمعیت ۶ ساله و بیشتر کشور ۸۴/۵۴ درصد باسواد بوده‌اند. نسبت باسوادی برای مردان ۸۸/۶۶ درصد و برای زنان ۸۰/۲۷ درصد بوده است. نسبت باسوادی در نقاط شهری برای مردان ۷۱/۶۰ و برای زنان ۷۳/۲۲ درصد و در نقاط روستایی برای مردان ۲۸/۴۰ درصد و برای زنان ۲۶/۷۸ درصد بوده است.

۶- وضع فعالیت:

در سال ۸۵ افراد شاغل و افراد بیکار (جویای کار) در مجموع، ۳۹/۴۳ درصد از جمعیت دهساله و بیشتر کشور را تشکیل می‌داده‌اند.

از جمعیت فعال کشور ۶۷/۸۸ درصد را شهری، ۳۱۹۳ درصد را روستایی و ۰/۱۹ مابقی غیر ساکن بوده‌اند.

قسمت ۳) تعداد افراد مورد حمایت نظام حمایتی کشور^(۱)

در پایان سال ۱۳۸۸ قریب ۶/۱۶ میلیون نفر (۸/۴ درصد جمعیت کشور) مورد حمایت مستمر و سازمان یافته خدمات حمایتی کشور قرار داشته‌اند (کمیته امداد امام خمینی ۴۶۲۵ هزار نفر، سازمان بهزیستی ۵۲۰ هزار نفر، بنیاد شهید و امور ایثارگران ۱۰۱۸ هزار نفر شامل (۴۸۴ هزار نفر افراد خانواده محترم شهداء و ۵۳۴ هزار نفر جانبازان عزیز) و علاوه بر آنها، حداقل ۲/۱ میلیون نفر بصورت موردی یا مقطعی، از خدمات و حمایت‌های اجتماعی مقرر استفاده نموده‌اند.

- افزون بر ۷۵ درصد از افراد مورد حمایت مستمر خدمات اجتماعی مذکور مورد حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) قرار داشته‌اند.

قسمت ۴) هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی کشور^(۲)

بر اساس نتایج آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی کشور توسط مرکز آمار ایران در سال ۱۳۸۸ متوسط هزینه هر خانوار شهری با میانگین نفقات هر خانوار ۳/۸۷ نفر مبلغ ۹۹/۲ میلیون ریال در سال (۸/۳ میلیون ریال در ماه) بوده است که نسبت به رقم مشابه سال قبل ۵/۳ درصد افزایش داشته است.

همچنین در این سال هزینه متوسط هر خانوار روستایی با میانگین نفقات هر خانوار ۴/۴۹ نفر مبلغ ۵۹/۲ میلیون ریال در سال (۴/۹ میلیون ریال در ماه) بوده است که نسبت به رقم مشابه سال قبل ۸/۹ درصد افزایش داشته است. توزیع درصد هزینه خانوارها در جدول زیر منعکس شده است.

۱- مأخذ: سالنامه آماری سال ۸۸ مرکز آمار ایران

۲- مأخذ: سالنامه آماری کشور سال ۸۸ - مرکز آمار ایران.

هزینه خانوارهای شهری و روستایی کشور در سال ۱۳۸۸

(هزار ریال)

خانوارهای روستایی		خانوارهای شهری		شرح گروههای هزینه
درصد تغییر نسبت به سال قبل	هزینه	درصد تغییر نسبت به سال قبل	هزینه	
۵/۲	۲۱۹۳۴	۵/۴	۲۲۵۰۹	خوراکی و دخانی
۶/۵	۳۹۷۶	-۰/۵	۵۰۱۲	پوشاک و کفش
۷/۵	۹۶۲۵	-۱/۱	۳۰۹۷۱	مسکن
۱۲/۹	۴۰۵۱	۱۵/۷	۵۰۲۴	لوازم، اثاثیه و ملزومات و خدمات خانوار
۱۷/۵	۵۴۴۱	۸/۸	۸۵۴۹	بهداشت و درمان
۹/۶	۷۳۶۵	۲/۱	۱۲۹۹۶	حمل و نقل و ارتباطات
۳۱/۴	۱۳۷۲	۷/۹	۳۴۱۰	تفریحات، سرگرمی‌ها، تحصیل و آموزش
۲۳/۱	۵۴۹۹	۲۷/۶	۱۰۷۱۹	کالاها و خدمات متفرقه خانوار

قسمت ۵) کشورهای توسعه یافته جهان^(۳)

در سال ۲۰۰۷، ۱۸۲ کشور جهان براساس شاخص توسعه انسانی رتبه‌بندی شده‌اند که در این میان ۸۳ کشور جهان در رده کشورهای با توسعه انسانی بالا قرار دارند کشورهای نروژ، استرالیا، ایسلند، کانادا، ایرلند، هلند، سوئد، فرانسه، سوئیس و ژاپن به ترتیب رتبه‌ها ۱ تا ۱۰ را به خود اختصاص داده‌اند. در سال مذکور کشور جمهوری اسلامی ایران رتبه ۸۸ را به خود اختصاص داده است. لازم به ذکر است رتبه ایران در سال ۲۰۰۶، ۸۴ بوده است.

شاخص‌های عمده برخی کشورهای منتخب جهان در سال ۲۰۰۷

منطقه	نام کشور	شاخص	امید به زندگی در بدو تولد	نرخ باسوادی افراد پانزده ساله و بیشتر	شاخص توسعه انسانی	رتبه شاخص توسعه انسانی
آسیا	ایران	۷۱/۲	۷۱/۲	۸۲/۳	-۰/۷۸۲	۸۸
	کویت	۷۷/۵	۷۷/۵	۹۴/۵	-۰/۹۱۶	۳۱
	پاکستان	۶۶/۲	۶۶/۲	۵۴/۲	-۰/۵۷۲	۱۴۱
	تاجیکستان	۶۶/۴	۶۶/۴	۹۹/۶	-۰/۶۸۸	۱۲۷
آمریکای جنوبی	آرژانتین	۷۵/۲	۷۵/۲	۹۷/۶	-۰/۸۶۶	۴۹
	برزیل	۷۲/۲	۷۲/۲	۹۰	-۰/۸۱۳	۷۵
	ونزوئلا	۷۳/۶	۷۳/۶	۹۵/۲	-۰/۸۴۴	۵۸
آمریکای شمالی	ایالت متحده آمریکا	۷۹/۱	۷۹/۱	---	-۰/۹۵۶	۱۳
	کانادا	۸۰/۶	۸۰/۶	---	-۰/۹۶۶	۴
اروپا	ایتالیا	۸۱/۱	۸۱/۱	۹۸/۹	-۰/۹۵۱	۱۸
	یونان	۷۹/۱	۷۹/۱	۹۷/۱	-۰/۹۴۲	۲۵
	اسپانیا	۸۰/۷	۸۰/۷	۹۷/۹	-۰/۹۵۵	۱۵
اقیانوسیه	استرالیا	۸۱/۴	۸۱/۴	---	-۰/۹۷۰	۲
آفریقا	آفریقای جنوبی	۵۱/۵	۵۱/۵	۸۸	-۰/۶۸۳	۱۲۹
	تونس	۷۳/۸	۷۳/۸	۷۷/۷	-۰/۶۶۹	۹۸
	مصر	۶۹/۹	۶۹/۹	۶۶/۴	-۰/۷۰۳	۱۲۳

توزیع نسبی پوشش حمایتی درصد مددجویان مورد حمایت از کل جمعیت

